

20 år

attention

finlands dx-club r.f.

1974

nr 2

ATTENTION

*DX-tidning utgiven av Suomen DX-Liitto ry
— Finlands DX-Förbund för svenskspråkiga
medlemmar inom dess medlemsklubbar.*

MEMLEMSKLUBBRAR

*Finlands DX-Club rf, The Friendly DX-Club
ry, Suomen DX-Kuuntelijat ry*

FINLANDS DX-CLUB rf

*PB 214, SF-00101 Helsingfors, Finland
Grundad 1954*

*Styrelse: Ordförande Leif Blomqvist, Stång-
fallsvägen 13, 00950 Helsingfors, Viceordfö-
rande Daniel Söderman, Vargvägen 25, 00800
Helsingfors, sekreterare Hans Lunkka, Näl-
dammsvägen 8 II A 2, 00920 Helsingfors,
kassör Håkan Sundman, Krokholmsvägen I
B 72, 00980 Helsingfors, ledamot Christer
Wilkman, Påkas, 01300 Dickursby*

THE FRIENDLY DX CLUB ry

PB 214, SF-00101 Helsingfors, Finland

SUOMEN DX-LIITTO ry

PB 454, SF-00101 Helsingfors, Finland

REDAKTIONENS ADRESS

*Attention, PB 214, SF-00101 Helsingfors, Fin-
land*

REDAKTÖRER

*Leif Blomqvist, tel. 321069; Daniel Söder-
man, tel. 783281; Håkan Sundman, tel. 313656;
Hans Lunkka, tel. 337 087*

COPYRIGHT 1974

Suomen DX-liitto — Finlands DX-Förbund

AKTUELLT

Finlands DX-Club:s 20-årsjubileum uppmärksammas i tillräcklig grad på annan plats i tidningen, så vi torde kunna vara originella och befatta oss med andra saker här på ledarplats. Kommentarer till första numret har varit rätt positiva. Artikeln om TVDX ansågs i allmänhet bäst. Flera läsare har också uttryckt, att de är trötta på det politiska sk-snacket i den stora tidningen och därför hälsar Attention välkommen. Och visst är det ju något säreget i en situation där *kommentator B* ägnar 1/3 av sin helsidesspalt för att få fram följande tankegång: "Lönar det sig att offra dyrbart spaltutrymme för *kommentator A:s* obetydliga åsikter?"

En läsare undrar om det inte vore billigare att skicka Attention i samband med ett par DX-Kuuntelija om året. Där slår han huvudet på spiken! Sanningen är i själva verket den, att det blir för dyrt i varje fall. Tryckningen av Attention har blivit dyrare än förutsett och det går inte att få upp upplagan så mycket att det hela skulle löna sig ens för en skälig tilläggsavgift för Attention. Under år 1975 kommer vi därför att koncentrera oss på de svenskspråkiga sidorna i DX-Kuuntelija igen. Vi skall försöka ha en Aktuellt-hörna i varje nummer för att skapa en kontaktkänsla bland de svenskspråkiga med-

lemmarna. Dessutom finns möjligheten till specialinformation i duplicerad form på svenska.

En annan sktuell sak är att sedan Finlands DX-förbund bildades år 1972 har motivationen att tillhöra Finlands DX-Club blivit svagare. Någon har kanske rentav undvikit klubben av misstanke att man i en mindre klubb lättare får jobba och ansvar för klubbens skötsel. Det har också i praktiken blivit omöjligt för tvåspråkiga medlemmar att höra både till FDXC och SDXK, eftersom förbundet håller ett gemensamt ADB-baserat medlemsregister. I denna fråga kan en förändring väntas ske, eftersom förbundsstyrelsen håller på att undersöka frågan i ett större sammanhang. På basen av erfarenheterna med Attention 1/74 berör denna fråga ca 40—50 personer.

Aktuellt är ju i högsta grad också detta nummer av Attention. Som ordförande får jag uttrycka min stora tillfredsställelse över jubileumsartiklarna av Daniel Söderman och Claes-W. Englund, två personer som väl mer än några andra representerar kontinuitet och livskraft inom det 20-åriga FDXC. Skrivna helt oberoende av varandra kompletterar artiklarna varandra på ett utmärkt sätt.

Leif Blomqvist

Några nostalgiska funderingar av Daniel Söderman

Jag har blivit ombedd av vår ordförande att bidra till vårt jubileumsnummer med några sidor. När jag accepterade att göra detta för ett antal veckor sedan tänkte jag närmast på att gå ned i källaren och titta i gamla tidningar och loggböcker och på basen av dem komma med några fragmentariska minnen från Finlands DX-Clubs 20-åriga historia. En söndag gjorde jag ett tappert försök att gräva i källaren, vilket närmast resulterade i en våldsam allergisk snuva förorsakad av allt damm som virvlade upp, samt även insikten att arbetet inte alls skulle bli så lätt som jag hade tänkt mig. Jag beslöt mig därför att basera artikeln enbart på det jag kommer ihåg utan anteckningar, vilket naturligtvis är ett naturligt urval med en lämplig portion av aktivt glömmande när det gäller mindre trevliga minnen. Detta är dock lämpligt vid ett stort jubileum, då man inte så gärna vill komma ihåg alla otrevliga konflikter på klubb- och personnivå.

Min första kontakt med FDXC

Jag började min DX-bana i april 1954 tillsammans med den kommande topp DX-aren Harald "Harko" Wilenius, inspirerad som så många andra av den stora DX-aktiviteten i Sverige. Aktiviteten under de första månaderna var mycket stor och ledde för både Harkos och min del till en regelbunden flod av QSL mm., vilka under de kommande åren i hög grad skulle göra livet betungande för posttjjonerna i vår del av Äggelby. Under sommarens lopp fick vi höra rykten om Brändö DX-Klubbs nedläggelse och grundandet av en ny klubb, Helsingfors DX-Club. Efter att ha tvekat några gånger samlade jag mod till mig och gick till mitt livs första DX-klubbmöte, som hölls någon gång i september 1954 hemma hos Kaj och Heijke Tallroth vid Smedsgatan 19 i Helsingfors. Denna lokal blev så småningom ganska känd för de aktiva DX-arna i Helsingforstrakten. Jag har dock inte så många konkreta minnen från dessa möten, annat än att vi brukade vara omkring tio stycken och att vi hade tävlingar, planerade tidningen, tittade på QSL och allt det andra som under alla år hört till DX-möten.

De första åren

När det gäller klubben var det stora jobbet att ge ut vår tidning, som redan då hette Attention. Den var liten (A5) och tunn och när man tittar på den så här i efterhand så måste man nog konstatera att vi var mycket gröna både som DX-are och som skribenter. Men roligt hade vi och så småningom blev vi ju också mera kunniga.

I fråga om DX-ing kan man säga att vi åtminstone periodvis var oerhört aktiva. Detta berodde till stor del på att vi tävlade med varandra både genom tillfälliga och kontinuerliga tävlingar med antalet verifierade stationer och länder såsom utslagsgivande. Man tyckte nog ibland att lyssnandet alltför mycket kom i skymundan på grund av tävlingsraseriet. Ibland har jag undrat om inte vårt myckna tävlade i vissa fall har lett till att fel typ av människor har sökt sig till vår hobby, dvs. människor som försöker höja sin status genom att få mera poäng än sina kamrater. Sådana typer är dessutom ofta grälsjuka, speciellt när de börjar inse att människovärde inte mäts i antal verifierade länder.

Nåja, detta var ett avsteg från det jag skulle behandla. Ett mycket konkret och bitterljuvt minne från vintern 1954/1955 är att vi — om konditionerna på kortvägen var dåliga — nattetid brukade lyssna på amerikanska stationer på mellanvägen för att få en smula förströelse och avkoppling. Att man kunde skicka rapporter till sådana stationer och till och med få QSL från dem hade vi ingen tanke på.

Slutet av 1950-talet

Efter de första något stapplande åren började större saker hända. Bland det viktigaste som hände under slutet av 50-talet kan nämnas att vi (närmast Torre Ekblom) var med om att bilda DX-Kerho Suomi/Suomen DX-Kuuntelijat, att vi började arrangera inhemska DX-mästerskap (jag vann faktiskt en Luxor Ambassadör i den första tävlingen av detta slag) samt att det nordiska samarbetet började blomstra. Detta ytrade sig bland annat i många resor till Sverige samt till

DX-landskamper i första hand mellan Finland och Sverige. Trots att antalet DX-are i Sverige var klart större än i Finland brukade vi faktiskt klara oss ganska hyggligt i dessa tävlingar.

1960-talet

Eftersom meningen var att denna artikel skulle innehålla närmast nostalgiska minnen så är det väl bäst att inte behandla de senaste 10 åren alltför detaljerat. Man kan dock nämna namnbytet till Finlands DX-Club samt kanske främst att vi började satsa mer och mer på den utländska verksamheten, vilket så småningom yttrade sig i "Attention B" på engelska. Arbetet med Attention B hör faktiskt till mina trevligaste minnen och

troligen var vår läsekrets också mycket nöjd på den tiden. Förklaringen var vår personliga stil. Tidningen skrevs nämligen i stort sett utan eftertanke direkt på stencil, vilket gjorde innehållet spontant och personligt. Här ser jag en stor nackdel i det nuvarande systemet, där det tryckta formatet har tagit bort den spontana skapagladje man kände när man skrev ner sina tankar direkt för att se dem spridas runt hela världen några timmar senare.

Hur blir framtiden?

Enligt min uppfattning befinner sig klubben just nu vid ett vägskäl. Verksamheten är, och har under de senaste åren varit, i alltför hög grad baserad på några få personer som har varit med alltför länge. Visserligen kan några dylika individer behövas för att systemet skall vara en smula

stabil, men viktigare är att få med unga personer med ett brinnande intresse för hobbyn och för klubben; personer av den typ som var med om att grunda och bygga upp klubben under de första åren. Själv har jag inte tid även om intresse skulle finnas, och detta gäller säkert de flesta av oss gamlingar. Valet står alltså mellan ett långsamt insomnande, som med nuvarande stora ekonomiska resurser kan bli mycket långsamt, eller en ny blomstringstid. Jag hoppas och tror på det andra alternativet för vår 20-åriga klubb, Finland DX-Club r.f.

Inblickar och utblickar i svensk DX-ing under två decennier

När Leif Blomqvist berättade för mig att Finlands DX club nu passerar "tonåren" är det lätt att som nästan årsbarn (började själv DX-a så smått 1952) hemfalla åt nostalgiska betraktelser om hur mycket bättre det var förr. Med denna lilla Brasklapp i tanke tänkte jag filosofera kring några företeelse som jag tycker har haft betydelse för DX hobbyns utveckling i Sverige igår, idag och i morgon.

De stora tidningsklubbarna

Under hela 1950-talet hade vi i Sverige företeelse som betydde enormt mycket för spridandet av DX-ing som hobby, nämligen de stora sk. tidningsklubbarna. Teknikens Världs Radioklubb

med Arne Skoog som primus motor, Teknik för Allas Eterklubb med bl.a. Hugo Gustafsson och senare Ungdomsnytt DX club med Kurt Jonsson. De båda förstnämnda klubbarna, som hade DX-spalter varje vecka i resp tidningar, nådde vardera upp till över 30.000 registrerade medlemmar mot slutet av 1950-talet och även om många av dess medlemmar hade en mycket flyktig kontakt med hobbyn så blev hobbyn härigenom väl känd. De tre klubbarna anordnade också både SM och t.om. VM tävlingar i DX-ing och nådde flera gånger tusentals deltagare och hjälpte härigenom att förse de många lokala DX-klubbarna över hela Sverige med nya medlemmar. Även radioindustrin t.ex. DUX RADIO AB,

Redaktör Arne Skoog från Sveriges Radio är utan tvekan den person som betytt mest för DX-ingen i Sverige. Han har bl.a. varit producent för "Sweden Calling DX-ers" i över 25 år, och är känd över hela världen som "Mr DX-ing". Bilden är tagen på 60-årsdagen den 12 september 1973, då han bland annat förlänades RDXA:s hedersmedalj i guld.

som bl.a. stod bakom utgivningen av Arne Skoogs välkända handböcker, visade ett stort intresse för hobbyn, men detta engagemang avtog när kortvågsbanden försvann ur den svenska radiomottagareproduktionen i samband med TV:s och FM-radions utveckling. I slutet av 1950-talet och början av 1960-talet reagerade DX-arna i debatterna mot de sk. kommersiella inslagen i hobbyn.

DX-Alliansen

Det intresse för DX-ing som de stora tidningsklubbarna skapade kanaliseras till de många lokala och lokala riksdklubbar som växte upp som svampar ur jorden ungefär vid samma tid som också Helsingfors DX klubb bildades. Vår hobby hade säkert både utvecklats och funnits kvar idag men de fina enskilda insatser som gjordes av de många klubbDXare som lade ner hela sin själ i energiskt och många gånger otacksamt klubbarbete i de många lokala klubbarna. — Ett tag fanns upp till 80-talet klubbar i Sverige — har varit rikliga och bestående frukter. DX-Alliansen, som ju egentligen sprang fram ur tanken på ett nordiskt samordningsorgan för DX-tävlingar enade så småningom de svenska dx-klubbarna för gemensam tidningsutgivning, SM-och landskamper, rapportformulär och annan nödvändig DX service och kallade också DX-arna till årliga DX-Parlament för gemensam samvaro och gemensamt utbyte. Utvecklingen har i Sverige under de senaste åren gått i riktning mot ett intimare samarbete med stat och kommun. Ett stort antal av RDXA:s lokala klubbar har kontakt med och samarbetar med kommunala fritids- och ungdomsnämnder och får också genom RDXA del av det sk. lokala aktivitetsstödet för studiecirklar och klubbträffar. RDXA har under det allra sista året dessutom arbetat fram ett intressant sk. skolpaket om DX-ing, som används i ett antal skolor under "Fritt valt arbete". RDXA är också representerat i Statens ungdomsråds representantskap och får härigenom en inblick i den svenska ungdomsbyråkratin, vilket är en nödvändig förutsättning om hobbyn skall få del av de anslag, som numera slussas ut till de många svenska ungdomsorganisationerna.

Internationellt samarbete mellan DXare, klubbar och radiostationer

Det internationella kontakterna har hållits vid liv och utvecklats under årens lopp. De internationella DX Parlamenten besöks varje år av alltför internationella radiostationsrepresentanter och DX-are, där inte minst Finland varje år varit väl representerat. Denna utmärkta tanke att sommardag samlas för att utbyta DX erfarenheter har ju numera fått flera efterföljare såsom t.ex. de årliga EDXC mötena, Summermeetings i Finland osv.

DX-aren har i vårt årionde blivit en resande sven. Det märks inte minst i de numera så värledigerade (offset)trycka DX-tidningarna, som fylls med "on-the-spot" reportage från allt exklusivare små radiostationer. En intressant företeelse är de sk. DX-peditions, där DX-arna i smågrupper träffas i internat för att på en avlägsen ur DX synpunkt gynnsam plats för att kollationera hörbarheten. Några av reserapporterna från dessa DX-peditions har nästan uppnått vetenskapliga höjder. . .

Hur många är vi?

Enligt senaste uppgiften i RDXA:s verksamhetsberättelse är vi 5612 registrerade DX-are, varav 3674 är i åldern 12—25 och 655 st över 26 år. Eter Aktuellt har ca 1400 betalande prenumeranter och DX-radio ca 600. Alla låter sig emellertid inte registrera sig. Deutschlandfunks svenska redaktion uppger t.ex. att de mottager ungefär 5000 lyssnarrapporter årligen, varav ca 60% är från DX-are. I en svensk studie från 1969 visade att av de tillfrågade hade 17 % någon gång under senaste året lyssnat på radiosändningar på svenska från utlandet, av dessa nämndes särskilt fyra länder, nämligen Sovjet 2,4 %, 1,7 % på Västtyskland, 0,9 % på Polen och 0,4 % på Östtyskland och övriga länder hela 6,5 %. De övriga 6 % visste inte vilket land de hade lyssnat på. Översatt på svenska befolkningen skulle detta ge ca 150000 på R Moskva och kanske 100000 på Deutschlandfunk i Köln, som någon gång under året lyssnat. Enligt amerikanske beräkningar uppgår beståndet av radiomottagare med kv-band i hela världen till över 130 milj och drygt 50 miljoner människor lyssnar varje dag på kortvågen. Jag tror att dessa siffror kan ge ett litet begrepp om vår hobbyns utbredning i Sverige. Vi har inte längre några sk. tidningsklubbar med tiotusentals registrerade kortvågslyssnare (numera är det endast Börge Eriksson i Radio och Television som har en DX splat). Men DX-hobbyn uppmärksammas då och då i reportage t.ex. i Ica kuriren (Sveriges största tidning), och så sent som för en vecka sedan i Aftonbladet en av Stockholms stora kvällstidningar. I samband med FN:s stora miljövårdskonferens 1972 i Stockholm samarbetade dx-arna med Radio Sweden, EDXC och FN i en intressant bevakning av hur en internationell världskonferens bevakas över världens rundradiostationer, vi har haft vårt eget World DX Friendship Year 1973 och en ny MV/KV konferens i ITU:s regi har lockat DX-arnas engagemang i fråga om "the power game". Det var väl i slutet av 50-talet eller början av 60-talet som dx-arna förra gången uppvtakade ITU i den sk. WRH aktionen.

Ljus framtid trots allt

Enligt mitt förmenande har DX-ing som hobby

Claes-W. Englund vid mikrofonen för DX-Alliansens program över Finnish Broadcasting Corporation år 1960.

hävdat sig väl i konkurrens med t.ex. TV:ns fram-marsch. Radion har ju visat sig vara överlägsen med sina snabba och rappa nyhetsrapportering, t.ex. nu senast i samband med Cypernkrisen. Genom de behändiga transistorapparaterna kan vi ju följa nyheter och annat var vi än är. Självt har jag en Grundig Satellit 6001, som i sommarham-mockens behagliga vaggande kunnat likt Jules Verne ta mig jorden runt, men på 80 timmar.

Andra tar sin dx med på utlandsresan för att följa med vad som händer här hemma eller göra nya kap på ort och ställe. Och mitt i den våldsamma tekniska utveckling vi har att emotse med kabel TV, videogram, satelliter, så kommer radion med sina nya grepp, stereo när det gäller ljudkvalite-ten och lokalradion när det gäller organisation och program innehåller.

Claes-W. Englund

Från FDXC:s barndom

Det "gamla gardet" på DX-utflykt till Hangö sommaren 1961. Fr. v. Dani Söderman, Martti Rinne, Jan Mosander, Leif Lehtonen, Henka Lindén och Jukka Kivi. *Nedan*: Från en DX-resa till Sammatti, likaså 1961. I kanoten Jan Mosander och Daniel Söderman.

FMDX — ett alternativ?

av Leif Blomqvist

För ungefär 8 år sedan drabbades min DX-bana nästan samtidigt av tre stora kriser: värnplikten, äktenskap och förvärvsarbete. Av dessa visade sig endast den första vara av övergående natur. Sedan dess har därför DX-nätternas antal varit lätt räknade. Men eftersom jag redan då hade sysslat med hobbyn halva livet, sticker den då och då upp huvudet igen, i mera familjevänliga variationer. Ett slag försökte jag "humanisera" MVDX-ingen genom att använda ett hemgjort kopplingsur och en magnetofon. Avlyssnandet av föregående natts inspelning var dock på det hela taget ett slöseri med tid. Övriga varianter som prövats har varit TVDX och FMDX, av vilka jag har funnit den sistnämnda mest lovande.

Egentligen har FMDX och TVDX ett och samma grundfel — goda konditioner förekommer några gånger i året, och om man vill nå goda resultat, gäller det att offra en hel del tid på att titta på "snöfall" i TV-rutan eller lyssna på vitt brus från FM-bandet. Det är dock oriktigt att tro att man ingenting kan göra i väntan på kondsen — i själva verket förekommer dagliga variationer och en fortlöpande konditionsfördelning mellan usla och utmärkta konditioner. Vad man kan få ut däremellan beror på antennen, mottagaren och avlyssningstekniken.

Om DX-arens normala bekymmer är att kondsen infaller nattetid, så är situationen inte på något sätt idealisk för TV- och FMDX heller. En typ av konds — visserligen bara en typ — tenderar nämligen att falla varma, soliga sommark dagar eller -kvällar, då termometern ligger kring 25 °C, och då kan man ju tänka sig bättre sysselsättningar än att sitta inne vid apparaten. Lösningen är naturligtvis att DX-a ute i naturen, med reseradio eller portabel TV, och det innebär ju också att avlyssningsplatsen kan väljas friare, optimeras. Man kan t.ex. göra en jämförande undersökning av vänners och bekantas sommarstugor i detta avseende.

En annan särprägel hos TV- och FMDX är att rapportering och QSL har en underordnad betydelse. Detta har många orsaker: avståndet är ju inte så imponerande, det är ofta svårt att veta vilken sändare av flera parallella på samma frekvens man lyssnar på, vid konds hörs stationerna många på en gång under en rätt kort tid, vilket gör att rapporterna blir rätt skrala ur mottagarens synpunkt, osv. Dessutom kan QSL väl ersättas av att samla på egna fotografier av testbilder eller av bandinspelningar av FM-annonseringar eller TV-ljud (kvaliteten är oftast HiFi).

Jag nämnde tidigare, att man kan undersöka de dagliga lokala variationerna i väntan på konditioner. En utmärkt möjlighet erbjuder regionalp-

rogrammen på FM. Finlands Rundradio sänder för närvarande regionalprogram på följande tider:

		Stationsgrupp
Mån—Fre	12.20—12.30	A och B
Mån—Fre	17.20—17.30	A och B
Lördagar	13.00—14.00	A
alla dagar utom lördagar	18.45—19.00	C (svenska)
Söndagar	10.30—11.20	C (svenska)

Den finska regionalradion är uppdelad i nio distrikt, inom vilka de finns en eller flere centra för programproduktion. Programmen sänds sedan över en eller flera sändare. De är uppräknade i vidstående tabell. Ett H i tabellen anger att programmet någotsånär regelbundet är hörbart i Helsingforsstrakten.

De svenska regionalprogrammen är följande:

	Sändare
Östnyländskt	Esbo, Lovisa, Sippola
Västnyländskt	Ekenäs
Åboländskt	Åbo, Eurajoki
Österbottiskt	Bötom, Vasa, Jakobstad
Äländskt	Åland

Av dessa hörs de tre förstnämnda regelbundet i Helsingfors-trakten. Den österbottiska hörs rätt sällan och den äländska närmast då det redan rör sig om Sverige-konds. Det behövs annars inte mycket till konds för att några av Sveriges Radios FM-stationer skall höras. De vanligaste är uppräknade i nedanstående tabell:

Station, program		Frekvens (MHz)
Gävle	P3	99.8
Stockholm	P3	99.3
Gävle	P2	97.6
Visby	P3	97.4
Stockholm	P2	96.2
Stockholm	P1	92.4
Gävle	P1	88.1
Visby	P1	87.6

Distrikt	Programcentrum	Sändare
Uusimaa Länsi-Suomi	Helsinki Turku Pori	Espoo H Turku H Eurajoki H
Häme	Tampere Lahti	Tampere H Lahti, Tammela H
Kaakkois-Suomi Pohjanmaa	Lappeenranta Vaasa Kokkola	Joutseno, Sippola H Lapua, Ähtäri, Pyhävuori Kokkola, Ylivieska (B)
Keski-Suomi Itä-Suomi	Jyväskylä Kuopio Joensuu Mikkeli	Jyväskylä, Pihtipudas H Kuopio, Iisalmi Koli Mikkeli, Kerimäki H
Oulun lääni	Oulu Kajaani	Oulu, Ylivieska (A) Kajaani, Taivalkoski, Ruka
Lappi	Rovaniemi Kemi	Rovaniemi m.fl. Tervola m.fl.

P2-sändaren i Stockholm är den som hörs allra oftast, åtminstone hos mig, men här kan t.ex. antennens dimensioner spela in.

Antennen, ja! Av de tre faktorer jag tidigare nämnde, antennen, mottagaren och avlyssningstekniken, är det nog antennen som har den största betydelsen vid FMDX-ing. De flesta mottagare, såväl nätapparater som portabla transistormottagare, har visserligen en rätt bra egen FM-antenn, men en vridbar yagi-antenn med 3 eller flere element förbättrar säkert resultatet. Då UKV-radion gjorde sitt intåg på 50-talet fanns sådana utomhusantennor att köpa, bl.a. ASA-Radio tillverkade dem. Nuförtiden ser man ju, att i alla centralantennsystem består UKV-antennen av endast ett element. Detta emedan man inte önskar någon utpräglad riktverkan, eftersom det mångenstädes finns flera sändare som ger erforderlig fältstyrka. Yagi-antennen är det därför bäst att fixa fill själv. En antenn av quad-typ (beskriven i DX-Kuuntelija 3/74) skulle säkert också vara intressant att prova.

Mottagaren kunde också ha stor betydelse. Främst borde man komma åt att förbättra selektiviteten, men det är nog problematiskt på en FM-mottagare. För icke-fackmannen är det nog bäst att inte göra några ingrepp på kretsarna i FM-mottagaren. På de flesta apparater har man ändå besvär med "spökfrekvenser", som nog är svaga, men inte heller följer några enkla regler i stil med spegelfrekvenserna på kortvågen.

Avlyssningstekniken lär man väl bäst lära sig själv. I vissa avseenden påminner FMDX om MV-lyssning. Kalibreringen är rätt enkel med millimeterpappermetoden, och på en stor nätmottagare uppnår man en avläsningsnoggrannhet på 0,1 MHz. Man kan också ha nytta av den FM-kanalnumrering som användes i Mellaneuropa och finns tryckt på många mottagare. Kanalvidden är 0,3 MHz.

Sen är det bara att sätta igång. Hoppa av och an mellan den vridbara antennen och mottagarrarna, eller rotera på transistorapparaten där man ligger och solar sig på bergklacken. Mycket nöje!

Några svenska röster jag mötte i etern under 1950-talet

Red har bett mig berätta något om svenska röster jag mötte i etern under 1950-talet och jag tänkte lägga upp dessa tankar kring några personliga minnen mellan mig och min radio.

Skivschejken från Tanger

Första försmaken av det äventyr DX ingen kan ge fick jag i mars 1952. I en liten annons i Svenska Dagbladet intill "Radioprogrammet" utlovade nämligen DUX RADIO att alla som avlyssnade ett program som radiofabrikanten sänder från Tanger, skulle få chansen att tävla om en radiogrammofon. Då vår apparat hemma (jag var

just blivit tonåring) började bli rätt så ålderstigen, så beslöt jag att ta denna chans till ett nyförvärv. På kvällen började rattandet på de för mig okända kortvågsbanden. Mest hörde jag ett enormt oväsen och ett nästan kaotiskt myller av främmande tungomål. Med spänd förväntan lät jag visaren löpa utefter stationsskalan för att så småningom med mikroskopiska rättningar koncentrera sökandet på 40 meters bandet. Det dröjde ett bra tag innan jag vände mig vid de olika rösterna. Men helt plötsligt nådde en välbekant stämma mina öron. Skivschejken Charlie Normans välbekanta dalmål tonade in i rummet jag satt. — Tänk att höra honom ända ifrån Afrika — exotiskt och spännande!! Mellan skivorna Charlie spelade berättade han också om hur tävlingen om radiogrammofonen gick till. Efter en kvarts lyssning skickade jag iväg mina anteckningar till DUX radio i Stockholm. Efter halvannan månad, då jag nästan glömt bort min första eterupplevelse kom det ett dubbelvikt brevkort prytt med en kamel på en sidan och Herr Skivschejken på den andra. Någon radiogrammofon vann jag naturligtvis inte men i stället kom jag i kontakt med en trevlig hobby — kortvågslyssningen. På sommaren träffade jag nämligen en kamrat som visade mig sin QSL-samling. Han hade en hel del exotiska länder i sin samling och allt det spännande med främmande och avlägsna länder gjorde att jag definitivt fångades av DX-ingens möjligheter. Även här spelade mitt första eterkap, DUX Radio, en viss roll, nämligen Arne Skoogs bok, DUX DX-BOK OM UT-LANDSLYSSNING, som innehöll en lättsmält och roande introduktion till DX-ing inklusive kortvågstabell.

I skuggan av kalla kriget. . .

De större internationella radiobolagen sände vid denna tid på svenska. Första stationen efter Tanger var sålunda följdriktigt *Radio Moskva* på 41,21 m kl 18, som av någon anledning hördes med bara om QSA och Fading enligt min gamla logg. Det tog en månad att få svaret från "I Petrov". *Radio Canada* var en populär svensktalande station, som hade nu kända medarbetare som Karl Axel Sjöblom som hållmän. De svenska programmen sändes kl. 20.00 på 19,58 m men hördes med växlande styrka. Av denna anledning hade Arne Skoog som monitor i uppgift att sända dem ett telegram med uppgift om mottagningen. När programmen upphörde engagerade sig DXA i en kampanj för att hindra nedläggningen. En annan station som uppskattades mycket under kriget och fortfarande sände när jag började DX-a var *BBC*. Jag hörde den som min tredje station hösten 1952 på 31,12 m och fick det bekanta Big Ben kortet som svar. 1955 hade jag nöjet att besöka London och fick på ort och ställe i Bush House följa inspelningen av ett svenskt program. Jag lyssnade också till den sista svenska sändningen den 9 augusti 1957 och QSL:t som ett dystert minne av en epok. Orsaken till nedläggningen var om jag inte minns fel att BBC önskade utvidga sändningarna på arabiska, ty man ansåg sig inte ha behöva ha särskilda sändningar till "vänligt" inställda nationer, något som kanske visat sig riktigt om man ser på dagens situation. *Polens Radio* började vid denna tid omfattande sändningar på svenska och firade ju 20 års jubileum för dess sändningar förra året. *Radio Prag* hade på söndagsmonarna ett mycket trevligt lyssnarsbrevsprogram, som jag tror många av oss lyssnade till. En hel del av svenska sektionens hållmän besökte också de första DX Parlamenten såsom Oldric Cip, Hanus Weber m.fl. *WRUL* i New York var också en uppskattad station, med Johan Fillinger vid mikrofon. Den populära Teknikens Världs Radioklubb, med närmare 30.000 registrerade medlemmar, hade regelbudna specialprogram, som Arne Skoog spelade in bland svenska dx-klubbar. 1956 fick man över 3.500 lyssnarsbrev från Sverige.

Amongst Friends. . .

var namnet på "Den internationella goodwillstationen" OTC lyssnarklubb, som sände från Leopoldville i gamla Belgiska Kongo. 1952 överflyttades sändningarna till Wavre utanför Bryssel (ORU) och Leopoldvillesändaren användes endast som reläsändare och för vissa lokalprogram. Radioklubben var mycket populär och hade väl närmare 7000 medlemmar. Medlemsavgiften gick till största delen till en fond för efterlevande till de radiomän, som stupade under andra världskriget. Bland de svenska DX-arna blev stationen omätligt populär genom de välkända hallåorna Ewa Åkerren och Gisela Helmstein och kanske inte minst genom Arne Skoogs DX program. De flesta närmare 70-talet svenska DX klubbar anordnade specialprogram över stationen och jag minns själv från min tid i dåvarande DX klubben Tellus i Söderhamn hur ett av våra specialprogram från 1953 eller 1954 resulterade i — jag överdriver nog inte mycket — mellan 3 och 400 rapporter. Jag kommer än i dag ihåg rasslet i brevlådan när hundratals brev östa in. Inte underligt att en lokalklubb av Tellus karaktär

Teknikens Världs Radioklubbs inspelning för ORU. Claes-W. Englund och Ulf Randahl i DX-klubben Tellus.

nådde upp i 150-talet medlemmar. ORU blev den station där man alltid visste att man träffade sina bekanta. Bland lyssnarbrev och skivprogram lärde man snart att känna igen en hel del av kamrater och medlemmar.

En annan station som aldrig kortvägsslyssnarna släpper kontakten med är ju *HQJB* i Quito Ecuador. När jag började hade ju "Tant Ellen" Jansson Campana varit i etern över tio år och jag hörde henne första gången den 4 januari 1953 på 25,14 m kl 21.45. Hon besökte sedan Sverige i samband med det första DX Parlamentet 1956 och jag hade också tillfälle att se henne som en mycket uppskattad gäst vid ett klubbmöte vi hade i Tellus i Söderhamn på hösten. En barndomskamrat till Tant Ellen hade infunnit sig till klubbens möte. Det blev ett oväntat och hjärtligt sammanträffande. Barndomskamraten berättade att han hade varit med och vinkat av henne när hon lämnade Sverige och de hade lovat varandra att hålla kontakt men glömde att ta reda på adressen. Det underliga hände inträffade sedan att

barndomskamraten hörde ett av fru Campanas allra första program från Quito. Han var vänlig och hade även själv byggt sin mottagare. Vid detta klubbmöte fick de efter 35 år träffa varandra personligen igen. Programmen från Quito har alltid haft sin särskilda personliga prägel och man förstår mer än väl att "Tant Ellen" blev mångas favorit på samma sätt som "Sonja" nu är.

Andra svensktalande stationer

Radio Brazzaville i dåvarande Franska Equatorialafrika sände längre var fjärde onsdag på svenska. Svårigheten var ju att komma ihåg när programmet gick, men QSL fick vi alltid. *SIRA* i Buenos Aires sände också en bit in på 50-talet liksom *Paris-Inter* med Rolf Gauffin vid mikrofonen med sitt välkända "Godafton Europa" på lördagskvällarna. "Den svenska rösten från Rom" Runa

År 1958 började *FDXC* producera program för Finlands Rundradios utlandsprogram.

Torgen lyssnade jag också ofta till, då jag vid denna tid kämpade hårt med latinska böjningar och här kunde förena nytta och nöje. Det var också vid den tiden som de första svenska fotbollsproffen "Grenoli" gjorde stor lycka där nere i Italienska ligan och emellanåt fick vi följa deras olika öden.

Det är säkert flera stationer jag glömt nämna här. *IBRA-Radio* fortsatte med sändningar över Radio Afrika Tanger, där *DUX Radio* slutade och Svenska Philips hade sändningar över *Radio Luxembourg* bl.a. den kända boxningsmatchen mellan Floyd och Ingo. Själv hade jag nöjet att producera *DX Alliansens* program över *Finlands Rundradio* under några år, men det var kanske i början av 1960-talet och det och mycket annat kan väl någon annan berätta om.

Claes-W. Englund

Förbundsekonomin

Finlands DX-Förbund är medelpunkten i någonting som i ekonomiska sammanhang inofficiellt kallas "koncernen". I "koncernen" ingår förutom FDXF givetvis dess medlemsföreningar Suomen DX-Kuuntelijat, The Friendly DX Club (f.d. FDXCI) och Finlands DX-Club, men begreppet är vidare än så. "Koncernmedlemmar" är nämligen också DX-Service Ab och DX-ingens Undersödsförening. SDXX:s lokalavdelningar, som ofta är registrerade föreningar, hör också hit indirekt genom att de är anslutna till SDXX.

Riktlinjerna för förbundets ideella verksamhet fastställs av förbundsmötet, där SDXX har ca. 3/4 av rösterna. Verkställandet av besluten är FDXF:s uppgift och förbundsmötet måste ställa de behövliga ekonomiska förutsättningarna till FDXF:s förfogande.

Enligt stadgarna hör det till förbundets uppgifter att utge tidningar och tillsvi dare har också detta varit FDXF:s ekonomiskt sett viktigaste uppgift eftersom över 90 % av alla utgifter gällt publikationsverksamheten. Medlemsföreningarnas personmedlemmar erhåller tidningarna gratis och för att täcka kostnaderna har FDXF rätt att uppbära medlemsavgift av sina medlemsföreningar. Denna avgift har varit lika stor som den medlemsavgift medlemsföreningarna uppburit av sina personmedlemmar, men den kan även vara större eller mindre. För 1974 har förbundsmötet beslutat uppbära en extra medlemsavgift om 7 mk per medlemsförenings personmedlem för att FDXF skall kunna anställa en avlönad kanslist. Förbundets övriga inkomster uppgår till ca 2/3 av medlemsavgifterna. I annonsintäkter inflyter rätt stora summor. Dessa kommer nästan i sin helhet från DX-Service Ab, som ägs av FDXF (45 %), SDXX (45 %), FDXCI (5 %) och FDXC (5 %). DX-Service utnyttjar mycket utrymme i förbundstidningarna för att informera medlemmarna om sina erbjudanden och för annonserna erläggs betalning enligt normal taxa. DX-ingens Undersödsförening, som tidigare handhade medlems-servicen, sysslar numera enbart med förmedling av prenumerationer. Också undersödsföreningen betalar fullt pris för sina annonser. Till slut bör radioersättningarna nämnas. FDXCI producerar varje vecka kortvägsprogrammet FinnDX och honoraren för det går oavkortat vidare till FDXF. Dessutom erhåller förbundet ett statsunderstöd, som i år uppgår till 5 000 mk. Nu är det alltså meningen att förbundets tjänster skall förbättras genom att anställa en person som sköter vissa rutinuppgifter, såsom renskrivning av Sunspot, korrespondens, medlemsregister etc. För detta ändamål har redan i 1973 års bokslut gjorts vissa reserveringar. Då emellertid tryckningskostnaderna nästa år beräknas stiga med ca 25 % blir ändå nödvändigt att höja FDXF:s medlemsavgift till 20 mk för 1975. SDXX har redan beslutat höja sin medlemsavgift för nästa år till 20

mk. I förbundets budget 1974—79 har även upptagits ett snabbt stigande belopp för direkta understöd till medlemsföreningarna. Tillsvi dare har det inte varit nödvändigt utdela sådana bidrag, eftersom föreningarna haft egna tillgångar. I framtidsplanerna ingår också hyrandet av ett kansliutrymme.

Till förbundets tjänster åt medlemsföreningarna hör upprätthållandet av deras medlemsregister, samt uppbärandet av deras personmedlemmar medlemsavgifter. FDXF tar ingen ersättning för denna service.

Gunhard T. Kock

TÄVLINGSHÖRNAN

Gömda radioländer

Tävlingen i förra numret samlade fem deltagare. Det gällde ju som ni kanske minns att hitta så många landsnamn som möjligt som var gömda i en bokstavsrektangel. Svaren var av hög klass, fyra stycken hittade 12 länder och en, nämligen Eero Hankala från Helsingfors hittade följande 13: USA, Paraguay, Ghana, India, Cuba, Mali, Uruguay, Guam, Guatemala, Guayana, Guinea, Nicaragua, Somalia. Dessutom godkändes Aruba, som finns i WRH, fast DX-landet egentligen heter Netherlands' Antilles. Det pris som utlottades bland alla deltagare (FDXC:s Drake till läns för en månad) vanns av Bengt G. Åback Övermalax. Eeros pris var ju ett 20 mk presentkort från DX-Service.

Ny tävling

Douglas hette en ung man, vars allt överskuggande intresse var bilrallyn. DX-ing hade han däremot aldrig hört talas om. I hans hemstad fanns visserligen tre olika radiostationer, men Douglas bilradio var jämt inställd på hans favoritstation som spelade mest rock och pop. En gång hade han genomfört ett verkligt strapatsrikt rally, som startade i hans hemstad, sträckte sig över två kontinenter och en sträcka som redan fågelvägen blev nästan 15 000 km. Resan hade gått bra och vid framkomsten kunde han njuta av eldiga tangorytmer från den lokala radiostationen. Det slog honom då, att han hade kunnat höra åtminstone en station i varje land som han passerat på färden, fast han aldrig hade rört vid bilradions frekvensinställning.

Vi frågar nu vilken frekvens Douglas bilradio var inställd på, och vilka städer som var start och mål i detta verkliga super-rally. Svaren senast två veckor efter tidningens utkomst under adress: Leif Blomqvist, Stångfallsvägen 13, 00950 Helsingfors. Priset blir igen klubbens Drake SW-4 till läns för en månad och utlottas bland alla som sânt in ett godtagbart svar. Vinnaren meddelas per post.

DX-PALVELU OY DX-SERVICE AB

01650 VANDA 65 – FINLAND

Varorna beställs genom att inbetala summan på postgirokonto, i Finland: 450 01-6 – i Sverige: 54 80 07-4. Skriv på mottagardelen antal, namn och pris på de varor du beställer. Leveranstiden är 1–3 veckor. Priserna i nedanstående lista är angivna i mark. Vid betalning på svenskt postgiro används kursen 1 Fmk = 1,25 Skr. Alla priser inkluderar porto och oms (för trafikmottagare tillkommer frakt, som debiteras mot efterkrav). För postförskotts försändelser är vi tvungna att debitera tilläggsavgift. Minsta beställning är 4,- mk eller 5,- kr.

Vi förmedlar också följande tillverkares produkter: PHILIPS, DUX, ELCOMA, OLIVETTI, SANYO. Broschyrer kan erhållas genom att sända 1 mk i frimärken och meddela, vilka produkter du är intresserad av.

DX-LITTERATUR	FMK
WORLD RADIO TV HANDBOOK 1974	26,50
HOW TO LISTEN TO THE WORLD	21,00
RDXA LA-QSL LIST (Nr. 2)	5,00
FINLANDS QSL-STATISTIK 1954–69	1,50
MW STATISTIK 1972–73	1,50

TRYCKALSTER

STOR RIKTNINGSKARTA (90 x 90 cm)	12,00
LITEN RIKTNINGSKARTA (60 x 60 cm)	5,90
VÄRLDSKARTA (100 x 65 cm)	7,65

OSTÄMPLADE FRIMÄRKEN

SPANIEN 10 satser (å 8 pesetas)	9,00
20 satser	17,00

SPECIALPRODUKTER

KENWOOD QR-666	
TRAFIKMOTTAGARE	1570,00
– magnetofonanslutning till dito	50,00

LAFAYETTE HA-600ATRAFIKMOTTAGARE	845,00
SENCOR STEREOHÖRLURAR S-528	62,00
S-526	39,00
KOPPLINGSBOX (vid köp av hörlurar 25,-)	28,00
ANTENN FÖRPACKNING	33,00
10 ÅR PIRATSTATIONER (dubbel LP)	62,00
RADIO NORDSEE JINGLES (EP)	13,00
SUNSPOT-KASS	22,00
PLASTFICKOR FÖR FÖRVARING AV QSL	
med 1 eller 2 fickor. Beställ multipler av 25 st. Pris: 25 st	17,00
varje följande sats å 25 st	15,00

MAGNETOFONTILLBEHÖR

100 % SCOTH MAGNETOFONBAND I PLAST-FODRAL	
5"/360 m/224	24,00
6"/540 m/224	31,00
7"/730 m/224	38,00

50 % AMPEX MAGNETOFONBAND I PAPP-FODRAL

5"/270 m	13,00
7"/540 m	20,00

BASF-KASSETTER

LH/C-60	5,70
LH/C-90	7,20
LH/SM/C-60	6,60
LH/SM/C-90	8,60

SILVERSOUND GARANTIKASSETTER

C-60	5,00
------	------

PUTSSATS FÖR TONHUVUDEN (BIB ref J)	9,70
PUTSKASSET FÖR TONHUVUDEN (BIB)	8,70

ALL RÄTT TILL ÄNDRINGAR FÖRBEHÅLLES.